БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

ГАЗЕТА ЎЗНАГАРОДЖАНА ГАНАРОВАЙ ГРАМАТАЙ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БССР

ЧАЦВЕР
2 верасня
1993 года
№ 11 (1698)

ВІНШУЕМ ЦЯБЕ, СТУДЭНТ!

Што і казаць, барацьба пад час апошняй абітурыенцкай кампаніі была надзвычай абвостранай. Калі ўлічыць, што план прыёму ў вышэйшыя навучальныя ўстановы рэспублікі быў скарочаны, то за 20 тысяч магчымых месцаў у 33 дзяржаўных навучальных установах змагаліся 40 тысяч чалавек.

А што ж у нашым універсітэце? З просьбай пракаменціраваць некаторыя лічбы і выказаць уласныя меркаванні наконт летняй экзаменацыйнай баталіі карэспандэнт «Беларускага універсітэта» звярнуўся да адказнага сакратара прыёмнай камісіі дацэнта Пятра Аляксеевіча ШУПЛЯКА:

ХТО ДА НАС ПРЫЙШОЎ?

— Пры плане прыёму 1585 чалавек было пададзена 3766 заяў. Гэта зусім не мала, калі ўлічыць, што сярод жадаючых вучыцца ў нашым універсітэце было 1664 медалісты (я называю і тых, хто закончыў прафесійна-тэхнічныя вучылішчы і сярэднія спецыяльныя ўстановы з «чырвоным» дыпломам). Нягледзячы на заўважны разрыў паміж спецыяльнасцямі і факультэтамі (скажам, на юрфаку на 125 месцаў прэтэндавала 305 медалістаў, на спецыяльнасці «Міжнароднае права» на 25—56, а на фізфаку на 140 — толькі 86), амаль на кожным з факультэтаў працэнт медалістаў быў даволі высокім. Наогул. адметнасць сёлетняй абітурыенцкай кампаніі ва універсітэце — высокі ўзровень ведаў паступаючых, што пацвярджае і вялікі конкурс, і высокі прахадны бал.

— Лідэр сярод факультэтаў, безумоўна, бяссменны — юрфак?

— Так.

— А не ў пашане на гэты раз...

— Вызначыць гэта вельмі складана. Салідны конкурс і магчымасць выбару існавалі на кожным з факультэтаў. Адбор ішоў жорсткі. Мне здаецца, што універсітэт тут на першым месцы. Ва ўсялякім выпадку сярод сталічных ВНУ.

— Апошнім часам з'явілася нямала недзяржаўных навучальных устаноў, новыя спецыяльнасці ў традыцыйных ВНУ. Чым усё ж такі растлумачылі б Вы стабільную папулярнасць нашага універсітэта?

— Ён проста быў і застаецца адзіным на Беларусі нацыянальным універсітэтам. Гэта і традыцыі, і ўзровень выкладання, а таксама вучэбная і навуковая база. Як бы ні называлі сябе іншыя, у бліжэйшы час наўрад ці зраўняюцца яны па гэтых паказчыках з Беларускім дзяржаўным універсітэтам.

Паўплывалі, зразумела, і знешнія абставіны. Скажам, выпускнікі педагагічных спецыяльнасцяў да гэтае пары маюць планавае размеркаванне, што ва ўмовах беспрацоўя гарантуе месца работы для выпускніка. Тым больш, што ў выхаванца універсітэта захоўваецца большая верагоднасць перамогі пад час конкурснага адбору на тое ці іншае месца.

— Ці шмат было пададзена апеляцый?

— Усяго 230. Больш за ўсё незадаволеных, як і след было чакаць, на юрыдычным факультэце — 99.

Апеляцыйнай камісіяй было зменена толькі 39 адзнак. Дарэчы, у двух выпадках яны былі зніжаны.

РЭКТАРАТ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

аб'яўляе конкурс
на замяшчэнне пасад:

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: эканамічных навук; атамнай фізікі і фізічнай інфарматыкі; інтэлектуальных сістэм;

СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: геадэзіі і картаграфіі; крымінальнага права; стылістыкі і літаратурнага рэдагавання; англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў;

ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: эканамічнай геаграфіі замежных краін; гісторыі старажытнага свету і сярэдневечча; англійскай мовы прыродазнаўчых факультэтаў;

АСІСТЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: фізіялогіі раслін; мікрабіялогіі; фізіялогіі чалавека і жывёл.

Тэрмін конкурсу — адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: 220050, г. Мінск, праспект Скарыны, 4, Белдзяржуніверсітэт, аддзел кадраў, пакой 233, тэл. 26-59-39.

«БЕЛАРУСЬ — БАВАРЫЯ»

Як паведамілі карэспандэнту «Беларускага універсітэта» ва ўпраўленні па міжнародных сувязях, 8—11 кастрычніка адбудзецца канферэнцыя «Беларусь — Баварыя» з удзелам прадстаўнікоў урадавых, прамысловых і навуковых колаў нашай рэспублікі і Германіі.

Канферэнцыя — яшчэ адна спроба як мага шчыльней звязаць навуковую тэорыю з вытворчай практыкай.

У памяшканні Інфармацыйна-культурнага цэнтра, што па вуліцы Кастрычніцкай, каля 50 бізнесменаў Германіі, а таксама беларускія прадстаўнікі адпаведных галінаў прамысловасці будуць абмяркоўваць пытанні супрацоўніцтва. Вучоныя-эксперты дапамогуць ім распрацоўкай адпаведных рэкамендацый.

Магчыма, універсітэт рызыкуе, узяўшы на сябе адказнасць у ажыццяўленні настолькі значнай міжнароднай праграмы? Але падобна на тое, што паспяхова прыняўшы каля 20 дэлегацый розных міжнародных арганізацый, а таксама рэктараў універсітэтаў Еўропы і Азіі, адзіны сапраўды нацыянальны універсітэт на Беларусі паступова заваёўвае аўтарытэт у свеце.

ЛОМАНЫ ГРОШ

ЯКІ ВЫКЛАДЧЫК НЕ МАРЫЦЬ СТАЦЬ БАНКІРАМ

Дзіўна, але факт застаецца фактам: і сёння народная адукацыя фінансіруецца па астаткаваму прынцыпу, а святкаванне светлых часін тармажэння падзення прэстыжу вышэйшай адукацыі і навукі адкладваецца на невядомы тэрмін. Ва ўсялякім выпадку, невялікае фінансавае расследаванне навявае сумныя думкі. Мяркуйце самі.

Толькі катэгорыя прафесара і дацэнта з вучонай ступенню ў чэрвені 1993 года мела зарплату некалькі вышэйшую за сярэднемесячную заработную плату рабочых і служачых на Беларусі. Дацэнт без вучонай ступені і старшы выкладчык з вучонай ступенню атрымлівалі прыкладна столькі ж, сколькі і сярэднестатыстычны грамадзянін рэспублікі. Усе ж астатнія аб такой колькасці грошай толькі марылі. Скажам, звычайны выкладчык за месяц работы меў толькі 30 тысяч рублёў Ды й кіраўнікам аддзелаў і службаў не пазайздросціш: на 30 тысяч разлічваў у чэрвені галоўны інжынер, 28 — начальнік аддзела кадраў, 26 — начальнік юрыдычнага аддзела.

У той жа час, калі меркаваць па афіцыйных звестках, месячны аклад рэктара універсітэта толькі на 21 тысячу рублёў перавышаў сярэднюю зарплату банкаўскіх работнікаў, а прафесар «разумнейшы» за «сярэдняга» банкаўскага работніка ўсяго на 2 тысячы рублёў.

Пакуль немагчыма параўнаць заработныя платы работнікаў розных галінаў гаспадаркі і вышэйшай адукацыі за жнівень, але, пэўна, суадносіны засталіся ранейшымі, калі разрыў не павялічыўся яшчэ больш.

Такім чынам, няма парадоксу ў тым, што за бягучы год значна ўзрос адток з універсітэта маладых вучоных і выкладчыкаў. Прагназіруемая змена сённяшняму пакаленню прафесараў — выпускнікі дактарантуры і аспірантуры, аддаюць перавагу камерцыйным структурам, якія гарантуюць заработную плату ў 3—4 разы вышэй за ўніверсітэцкую. Гэта не можа не турбаваць рэктарат і вучоны савет універсітэта. І, як нам здаецца, павінна падштурхнуць да актыўных дзеянняў работнікаў Міністэрства адукацыі, бо сацыяльная абарона работнікаў адукацыі і інтэлекту нацыі — клопат агульнадзяржаўны.

ПРАЦОЎНЫ ДЭСАНТ

ТОЙ НЕ ЗВЕДАЎ АСАЛОДЫ, ХТО БУЛЬБАЧКУ НЕ ЗБІРАЎ

Чуткі аб набліжэнні на Беларусь страшэннага голаду, здаецца, аказаліся значна перабольшанымі. Ураджай хлеба і бульбы, насуперак змрочным прагнозам, вяскоўцы вырасцілі неблагі. Прынамсі, чакаецца, што сёлета «другога хлеба» з гектара павінна быць сабрана на 40—50 цэнтнераў больш, чым у мінулым годзе.

Як заўсёды, у нашым неўладкаваным грамадстве пасля клопату аб ураджаі паўстае балючае пытанне аб тым, хто будзе яго збіраць. Хутчэй за ўсё, традыцыйная працоўная сіла — студэнты.

Згодна з загадам Мінадукацыі Рэспублікі Беларусь ад 23 жніўня гэтага года «Аб удзеле студэнтаў ва ўборцы ўраджаю», студэнты другога курса дзённай формы навучання нашага універсітэта ў перыяд з 2 па 30 верасня будуць спасцігаць навуку выжывання на палетках гаспадарак Валожынскага, Вілейскага, Старадарожскага, Нясвіжскага, Мядзельскага раёнаў Мінскай вобласці. А сапраўдны вучэбны год пачнецца для іх толькі ў кастрычніку.

Распрацаваныя і зацверджаныя ўмовы аплаты палявых работ для студэнтаў, і нам застаецца спадзявацца, што кожны з выкладчыкаў (многія з іх таксама будуць удзельнічаць у працоўным вераснёўскім дэсанце) знойдзе ў сабе сілы клапаціцца не толькі аб выхаванні і маральным воблiку 25 сваіх падапечных, але і аб строгім выкананні ўмоў дагавору.

АЎТАІМГНЕННЕ

Аперацыя «Пешаход». Чарговы напамін вадзіцелям і пешаходам аб уважлівасці і дысцыплінаванасці на дарогах. Мяркуючы па лічбах — 375 дарожна-транспартных здарэнняў з трагічным для здароўя і жыцця людзей зыходам за 7 месяцаў бягучага года ў Мінску — зусім не лішні. У выніку загінуў 61 чалавек, паранены — 357. Удзельнікамі 66 ДТЗ з'яўляюцца дзеці. Пяць з іх загінулі, а 63 паранены. Што ж, яблык ад яблыні недалёка коціцца, і калі бацькі «забываюцца» выкарыстоўваць для пераходу праезжай часткі ўстаноўленае месца, або не зважаюць на забараняючае святло светафора, дык чаго чакаць ад іх нашчадкаў, на вачах у якіх гэтыя парушэнні звычайна здзяйсняюцца? Праўда, у 12 ДТЗ вінаваты вадзіцелі. Іх неасцярожнасць загубіла 3 і пакалечыла 10 дзяцей.

ШТО НОВАГА?

ВЕРНЕМСЯ ДА «ТАРАШКЕВІЦЫ»?

З пастаяннай на часовую змянілася прапіска на тэрыторыі Беларусі існуючых Правілаў беларускай арфаграфіі і пунктуацыі, зацверджаных Акадэміяй навук і Міністэрствам асветы БССР яшчэ ў 1959 годзе.

Праз 6 месяцаў утвораная не так даўно Дзяржаўная камісія па ўдакладненню правапісу беларускай літаратурнай мовы, на чале якой — старшыня Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны прафесар Ніл Сямёнавіч Гілевіч, а ў складзе — пісьменнікі В. Зуёнак, А. Клышка, Я. Брыль, Б. Сачанка, І. Навуменка, мовазнаўцы А. І. Падлужны, А. А. Крывіцкі, А. М. Булыха, першы намеснік міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь Л. К. Сухнат, іншыя даследчыкі і знаўцы нашай мовы і літаратуры, павінна ўнесці ў Савет Міністраў прапанову аб удакладненні існуючых правілаў беларускай літаратурнай мовы, а таксама падрыхтаваць новы звод правілаў беларускай арфаграфіі і пунктуацыі.

ЧАС ЗБІРАЦЦА Ў «ШКОЛУ», ДЗЕТКІ!

Рамонтныя работы ва ўніверсітэце, як сведчыць Уладзімір Іванавіч ТАРАСЕВІЧ, прарэктар па адміністрацыйна-гаспадарчай рабоце, завершаны пакуль не поўнасцю. Але гэта не перашкодзіць пачаць навучальны працэс і ніяк не паўплывае на паспяховасць студэнтаў — гатоўнасць па вучэбнаму фонду складае каля 95 працэнтаў.

Нешта цесна і ажыўлена стала ў калідорах, на лесвіцах, у холах універсітэта — заўважылі мы. Паглядзелі на каляндар — 31 жніўня. Час прачынацца. Студэнтаў з кожным днём становіцца ўсё больш, а гэта значыць, што ў буфеце можа не хапіць булачкі, вырастуць чэргі ў бібліятэку, гардэроб, бухгалтэрыю... На дошках з'явяцца аб'явы: «Хто знайшоў белую сумачку...» Адным словам, універсітэт ужо восьмы дзесятак пачынае з 1 верасня сваё звычайнае студэнцкае жыццё. А мы — выпуск сваёй газеты. Мяркуючы па тым, што свежыя нумары «БУ» не залежваюцца ў калідорах галоўнага корпуса, наша газета камусьці цікавая і карысная. Спадзяёмся, што гэта так.

* Кожнаму студэнту — сваё месца

* Святкуйце дома

* Імпартная асадка ці Сальвадор Далі?

* А студэнты пачакаюць

НА КОЛЬКІ МЕТРАЎ «ПАЦЯГНЕ» СТЫПЕНДЫЯ?

Усе універсітэцкія сталоўкі таксама ўжо адрамантаваныя і чакаюць пакуль там, нарэшце, з'явяцца доўгачаканыя чэргі галадаючых студэнтаў. Але, як сказаў нам **Павел Сяргеевіч СЕНЬ**, галоўны інжынер, існуюць цяжкасці з добраўладкаваннем у студэнцкім гарадку: напрыклад, у трэцім інтэрнаце зацягваецца рамонт ліфтаў, так што некаторы час студэнтам прыйдзецца бегаць на дванаццаты і трынаццаты паверх па прыступках (дарэчы, як і ва ўсіх інтэрнатах у выхадныя дні вахцёраў). Ёсць перабоі і з водазабеспячэннем у некаторых інтэрнатах.

Але, здараецца, не ўсё залежыць ад гаспадарчай службы. Колькі аконных рамаў і дзвярэй, выбітых студэнтамі, неабходна адрамантаваць? Напрыклад, устанавіць дзверы — 40 тысяч рублёў, а метр шкла каштуе ўжо каля тысячы. Так што раім студэнтам берагчы ў наступным навучальным годзе і дзяржаўнае дабро і сваю, між іншым, стыпендыю.

БУДЗЕМ ЖЫЦЬ!

На кожнага жадаючага і маючага патрэбу ў інтэрнаце студэнта знойдзецца сваё месца.

Пра такую прыемную навіну мы даведаліся ад Генадзя Уладзіміравіча ПАЦЕКІНА, намесніка старшыні прафсаюзнага камітэта студэнтаў.

Дзевяць універсітэцкіх інтэрнатаў і дзесяты, які мы арэндуем у Акадэміі кіравання, падзелены кампетэнтнай камісіяй на катэгорыі. Для іх жыхароў гэта азначае, што больш утульныя і камфартабельныя пакоі будуць каштаваць даражэй за неўпарадкаваныя. Так, напрыклад, да чацвёртай катэгорыі прылічаны першы, чацвёрты, дзевяты і дзесяты інтэрнаты — студэнтам, якія будуць у іх жыць, прыйдзецца плаціць па 459 рублёў на месяц. На прыступку вышэй — трэці і шосты інтэрнаты — па 612. Жыхары сёмага і другога інтэрната раскашэляцца на 765 рублёў. Дарэчы, самым прэстыжным лічыцца восьмы інтэрнат. І плаціць прыйдзецца па першай катэгорыі — 918 рублёў на месяц.

Як бачым, аплата за пражыванне ў інтэрнаце ўсіх катэгорый вытрымана ў межах 10 працэнтаў ад мінімальнай стыпендыі, як і прадугледжвалася. Але студэнты будуць уносіць грошы толькі за чатыры месяцы, да студзеня — далей у залежнасці ад памера стыпендыі. Што датычыць практычна засялення і спісаў, то ў прафкоме заявілі: усё будзе, як заўсёды — цэнтралізавана і добра арганізавана.

ПА ЧЫМ СТУДЭНТ?

А зараз аб галоўным. Аб стыпендыі. У гэтым годзе студэнтам, нават двоечнікам, пашанцавала — стыпендыя за тры летнія месяцы была выдадзена раней, чым скончылася сесія. Але тым, хто пазней атрымаў «нездавальняюча», пакарыстаўшыся, грошыкі ўсё ж такі прыйдзецца вярнуць ва універсітэцкую казну.

Тыя ж, хто здаў летнюю сесію на «выдатна», атрымаюць у верасні 10.710 «зайчыкаў», на «выдатна» і «добра» — 9.180, у дадатак да гэтага — даплату за жнівень і пераразлік за тры летнія месяцы. Мінімальная стыпендыя для ўсіх астатніх складзе 7.650 рублёў.

Навучэнцы мехмата і факультэта прыкладной матэматыкі ацэньваюцца даражэй. Паспяваючыя будуць атрымліваць мінімальную стыпендыю ў памеры 9.450 рублёў. Выдатнікі — 13.230, а тыя, хто займаецца на «добра» і «выдатна», — 11.340. Акрамя таго, студэнтам за асобныя поспехі ў вывучэнні асобных дысцыплін і навукова-тэхнічнай творчасці можа ўстанаўлівацца персанальная стыпендыя Савета ў памеры 10.800 рублёў.

Як бачым, ваганні на рынку каштоўных папер ніякім чынам не адбіліся на кошце студэнцкіх пакутаў. Калі ваўчэр падняўся, беларускі разліковы білет упаў, расійскі рубель застаецца стабільным у адносінах да амерыканскага долара, то «сярэдні» студэнт, па-ранейшаму, каштуе 85 працэнтаў ад мінімальнай заработнай працы.

ЦІ ЁСЦЬ У СТУДЭНТАЎ СВАЕ СВЯТЫ?

З упэўненасцю можна сказаць — ёсць. І галоўнае — 1 верасня. Але не чакайце, што родны універсітэт яго вам падорыць. Яму не да гэтага. Як? — запытаеце вы. Ёсць жа ва універсітэце і студэнцкі клуб, і прафком, і Цэнтр маладзёжных ініцыятыў. Так, ёсць. Але Цэнтр не бярэ на сябе такую адказнасць, бо няма ў яго ні грошай, ні ініцыятыў. Прафком і студэнцкі клуб ніякіх каштоўных указанняў не атрымлівалі. У гэты складаны час рэктарат універсітэта распарадзіўся Дзень ведаў праводзіць па факультэтах. Таму святам будзе агульны факультэцкі сход з урачыстай прамовай дэкана. Адышлі ў нябыт вечары, капуснікі і нават дыскатэкі. Тусавацца на свае свята студэнтам прыйдзецца ў іншых месцах. Да прыкладу, у «Тройцы». Кава па-усходняму — 100 рублёў. Марожанае з шакаладам — 180 рублёў. Шампанскае «Делап'ер» — 10 штук. Стыпендыі выдатніка хопіць яшчэ на дзве-тры цыгарэты. Уваход на гарадскія дыскатэкі каштуе ад 500 да 3.000 рублё). Але справа нават не ў кошце. Штосьці з гэтых забаў студэнт здольны сабе дазволіць, бо ніколі, а тым больш сёння, стыпендыя не з'яўлялася для яго асноўным сродкам існавання. Справа ў тым, што губляецца адчуванне сябе ў стане студэнцтва, што з універсітэцкіх гадоў прыпомніць можна будзе толькі лекцыі, агульныя сходы і высокі плот уздоўж роднага будынку.

ПАД РУЧКУ З ПАДРУЧНІКАМ

Адна з крыніц паяўлення ў свет вучэбнай і дапаможнай літаратуры для студэнтаў увогуле і універсітэцкіх у прыватнасці — выдавецтва «Універсітэцкае».

Па словах **Уладзіміра Канстанцінавіча КАСЬКО**, дырэктара выдавецтва, сабекошт аднаго падручніка на 300—400 старонак зараз складае да 1000 рублёў. Адна з прычын — высокія цэны на паперу: каля 600—650 тысяч рублёў за тону. Падручнікі ж прадаюцца па цэнах у 10 разоў ніжэйшых. Палову затрат пакрывае дзяржава. Астатняе — шукае выдавецтва. Таму сёння многія падрыхтаваныя да друку падручнікі чакаюць сваёй пары ў рэдакцыйных папках. Так, з 32 запланаваных на гэты навучальны год да выпуску ў свет падручнікаў будзе выдадзена ў хуткім часе толькі 27. Прычыны вядомыя: адсутнасць добра наладжанай сістэмы фінансавання паперы, належнай паліграфічнай базы.

Так што, шлях падручніка ад выдавецтва да універсітэцкай бібліятэкі ўсё яшчэ складаны. Але ў студэнтаў БДУ вялікіх падстаў для хваляванняў пакуль няма: **Ірына Уладзіміраўна АРЭХОЎСКАЯ**, дырэктар бібліятэкі, запэўніла, што падручнікаў хопіць усім. Выратоўваюць старыя запасы, фонд якіх складае каля 2 мільёнаў назваў. Праўда, падручнікавы «суверэнітэт» пакуль толькі мара — асноўная колькасць навінак па грамадазнаўчых курсах паступае з Расіі, што стварае дадатковыя цяжкасці з пералікам грошай. Ды й студэнтам давядзецца нейкі час карыстацца двухмоўем: канспектаваць лекцыі па-беларуску, і ў той жа час рыхтавацца па рускамоўных выданнях. Ну а студэнты-фізікі з гэтага года будуць атрымліваць частку навуковай перыёдыкі з далёкай Амерыкі.

Хутчэй чым за год у выдавецтве «Народная асвета» былі падрыхтаваны да друку новыя падручнікі і дапаможнікі для вучняў сярэдняй школы. Яны, канешне, не ідэальныя, і быць такімі ў наш супярэчлівы час не могуць. Аднак ні вучням, ні настаўнікам ужо не трэба будзе шукаць звесткі па гісторыі і геаграфіі Беларусі ў старых газетах і часопісах. У сярэдняй школе пойдзе нармальны працэс выкладання дысцыплін на беларускай мове.

Студэнцтва абнадзеіць пакуль няма чым. Тут, гаворачы па-руску, «не до жиру»... Паспець бы ўзяць у бібліятэцы тое, што яшчэ засталося.

СПАЧУВАЕМ!

●●●

АБ ЛАДЗЕ ЖЫЦЦЯ І СТЫЛІ ВУЧОБЫ

Не той пайшоў сёння студэнт, не той. Не купляе ён, як раней, стос агульных сшыткаў на кожны прадмет, пачак рознакаляровых алоўкаў, жменю шарыкавых асадак і кішэню гумак. Сённяшні студэнт абмяжоўваецца адным агульным сшыткам ці аб'ёмістым нататнікам і загадкавай імпартнай асадкай з магічнай цаной — 2.500. У магазінах канцтавараў таўкуцца толькі жоўтаротыя школьнікі і іх клапатлівыя бацькі, студэнцкі ж вопыт сведчыць — не стой у вераснёўскіх чэргах за канцтаварамі. Некалькі першых лекцый можна пахадзіць так проста. Лірычны настрой выкладчыкаў пасля працяглай разлукі са студэнтамі ўсё роўна не дазволіць сказаць ім нічога талковага. Пройдзе час, і ў магазінах зноў з'явіцца ўсё патрэбнае.

Але што рабіць тым студэнтам, якія прызвычаіліся весці ўзорны лад жыцця? Дзе ўзяць агульных сшыткаў на ўсе прадметы, калі ў рэспубліцы на аднаго навучэнца іх прыходзіцца ўсяго чатыры? Адзіны выхад — змяніць лад жыцця і стыль вучобы. Лекцыі па тых прадметах, на якія не хапіла сшыткаў, запамінаць. А калі без жартачак, то студэнты, сапраўды, бываюць розныя, і хтосьці ўсё ж такі жыве на адну стыпендыю. І калі філолагі і гісторыкі могуць укласціся ў тысячу — дзве, то матэматык толькі за калькулятар аддасць палову стыпендыі. А ёсць жа яшчэ і спартсмены. Вось каму не пашанцавала, дык не пашанцавала. Толькі кеды каштуюць 2.500 рублёў. А сапраўднаму спартсмену айчынных кедаў хапае максімум на пяць гульняў у футбол. Ад касцюма, і гэта адназначна, прыйдзецца адмовіцца адразу. Дастаткова майкі і спартыўных трусоў. Увогуле падыдзе любое адзенне. Бо ранішнія прабежкі можна рабіць, калі ўсе яшчэ спяць, а вячэрнія, калі ўжо заснулі.

Найцяжэй прыйдзецца аматарам айчыннай, а асабліва замежнай літаратуры і жывапісу. На шыкоўны альбом «Невядомы авангард» студэнту пазіраць непажадана,— там стаіць лічба ў 2,5 разы перавышаючая максімальную стыпендыю. Любое больш-менш каштоўнае выданне айчыннай класікі каштуе тысячу-дзве. Замежныя навінкі: томік Марселя Пруста — 1.740, раман Джойса «Уліс» — 2.700. Не кожны студэнт разумее сэнс такіх стратаў, таму ў большасці выпадкаў падрыхтоўка да вучобы абмяжоўваюцца на мінімуме: сшытак-асадка. І пройдзе яшчэ шмат часу пакуль наш студэнт зразумее розніцу паміж імпартнай асадкай і дзённікамі Сальвадора Далі.

ЛЕТА? ТАК, ЛЕТА!

ОХ, ЛЯ МОРА!

Мяне здзівіла, што сонца і мора — гэта не самая запаветная мара студэнта пад час летняга адпачынку. І мары збабіліся нейкія зусім рэальныя. Ці гэта ўсё ад таго, што значную частку апытаных я «вылавіла» у надзвычай непрыемным для іх месцы — чарзе? Ідзе засяленне ў інтэрнаты. Самая рэальная і клапатлівая падзея, ад якой нікуды не падзецца, як і ад флюараграфіі — самыя адчайныя, каб яе прайсці (а каб засяліцца ў інтэрнат — прыйдзецца ўсё роўна прайсці), здолелі выстаяць у велізарнай чарзе да чатырох гадзін. Агульнае для ўсіх студэнтаў майго прэс-апытання — пра лета ўспаміналі з захапленнем, нават калі мара пабываць у Парыжы, ці Італіі — не здзейснілася. Мяне ж цікавіла толькі два пытанні: як студэнт марыў правесці лета і як ён яго правёў?

Здаецца, фізікі нашага універсітэта — самы дружны народ, бо як толькі я пачала размаўляць у адной з чэргаў з Сяргеем, адразу ж прыбегла яшчэ некалькі зацікаўленых у размове фізікаў.

СЯРГЕЙ, з якім я пачала размову:

— Пачну з нерэальнай мары — хацеў у Афрыку. Але не атрымалася. Ездзіў у Казахстан. Працаваў на зямлі маіх бабулі і дзядулі. Была ў мяне і рэальная мара — праехаць на веласіпедзе па Беларусі. Я думаю, калі-небудзь гэта ўсё ж здзейсніцца...

І тут мне пашанцавала — я пазнаёмілася са шчаслівым чалавекам — яго мара ажыццявілася. Гэта **Дзіма ЗАЙЦАЎ**, ужо чацвёртакурснік фізфака:

— Летам я адпачыў, як хацеў і як марыў. Я марыў пра адзіноту. Так і атрымалася: правёў канікулы на дачы.

Ігар АДНАКЛУБАЎ (IV курс фізічнага факультэта) таксама адпачываў вельмі незвычайна:

— Працуючы на зямельнай дзялянцы каля дома. Але, калі казаць шчыра, марыў пра Браслаўскія азёры.

Сяргей МІХАЙЛАЎ (IV курс фізфака) здаецца, больш за ўсё імкнуўся ствараць сям'ю і адпачываць разам:

— Я б вельмі хацеў адпачыць са сваёй сям'ёй дзе-небудзь на свежым паветры. Але, на жаль, у наяўнасці пакуль няма асноўнага — сям'і. А чыстае паветра, дарэчы, можна знайсці і на Беларусі. Напрыклад, у Віцебскай вобласці, у маленькай вёсачцы на беразе Заходняй Дзвіны, дзе я і адпачываў гэтым летам у бабулі і дзядулі, адзін.

Яшчэ адзін Сяргей:

— О, як я марыў, так усё лета і адпачываў, загараў. Нават усё забыў, што ведаў.

Алена (ІІ курс факультэта журналістыкі):

— Канешне, марыла трапіць на мора. Так марыла! А атрымалася? Усё лета дома праседзела, але гэта пайшло мне на карысць — прайшла вытворчую практыку ў раённай газеце.

Хацела з'ездзіць на поўдзень, каб пабачыць горы і мора, першакурсніца Жана П., але лета для яе было, самі ўявіце, якое — спачатку экзамены ў школе, потым — ва універсітэце, каб трапіць на біялагічны факультэт.

Мара Наталлі М., студэнткі хімічнага факультэта была зусім побач. Амаль усё лета яна зарабляла грошы — працавала правадніком на цягніку, ездзіла ў Сімферопаль. Праўда, мора не было часу пабачыць. Толькі ў жніўні выпала з'ездзіць на тыдзень у Алушту да сяброўкі, якія ездзілі туды збіраць вінаград. Было цудоўна!

Мікалай Б. (V курс хімфака):

— А я не марыў: як атрымалася, так і добра. Амаль усё лета быў у бацькоў, дапамагаў па гаспадарцы, хадзіў у лес па грыбы да ягады.

Лета прайшло: нехта будзе ўспамінаць сонечны бераг Чорнага мора — і яму будзе прыемна расказаць пра гэта свайму сябру, які пачастуе яго гарбаткай з суніцамі, што збіраў у невялікай беларускай вёсачцы.

Тацяна КАЗАК.

ПАВЕРКА

НА ЛЕТА СПАДЗЯВАЙСЯ, А ЗІМОЙ НЕ ПАЗЯХАЙ

Хочаш не хочаш, а летам усё роўна прыходзіцца адпачываць. Нават студэнту. Больш заможныя адпачываюць самастойна. Тыя, хто жыве на адну стыпендыю, падпільноўваюць у родным прафкоме пяціпрацэнтныя пуцёўкі на старую добрую Нарач. Самым пільным шанцуе на больш цёплыя краіны. У гэтым годзе такіх пуцёвак у раён Ялты і Алушты было каля 10. Каштавалі яны па 80 тысяч рублёў кожная, але студэнтам абыходзіліся ў 4—5 тысяч. На Нарачы, Браслаўскіх азёрах і іншых месцах Беларусі 12 спакойных дзён можна было правесці па пуцёўцы коштам 2 тысячы рублёў.

Але студэнцкі адпачынак — гэтая традыцыя ўжо прайшла выпрабаванне часам — заўсёды звязаны з працай. Тысяча чалавек працавалі ў гэтым годзе на паўночным узбярэжжы Чорнага мора, падвязвалі, збіралі вінаград і персікі ў крымскіх саўгасах. Зарабіць уласнай працай можна толькі сабе на адпачынак. Нават тое, што студэнты з'ядаюць больш, чым зарабляюць, стала нармальнай з'явай. Саўгасы не крыўдзяцца на іх за такія страты і заўсёды рады дапамозе. Толькі вось студэнтаў, жадаючых адпачываць такім чынам, з кожным летам становіцца ўсё менш.

Нават будаўнічыя атрады ў Карэлію і Цюмень, дзе заўсёды была магчымасць нядрэнна зарабіць, не карысталіся гэтым летам вялікай папулярнасцю. Сабралі толькі два атрады па 25 чалавек кожны. Тлумачацца такія змены вельмі проста — зарабіць сёння і больш вялікія грошы можна хутчэй і з найменшымі затратамі сіл. Хто не здольны ўспрыняць законы новага бізнесу, едзе за «цяжкім» рублём у Сібір. А можа, засталіся яшчэ рамантыкі, якія прагнуць у вузкім коле сяброў паспяваць пад гітару у тайзе, спазнаць кошт цяжкай фізічнай працы? Незразумела толькі, якім чынам Рэспубліканскай службе занятасці моладзі і студэнтаў удалося заманіць амаль сто чалавек на ўборку таматаў у Малдову пры аплаце 500 рублёў у дзень. Іншая справа — працаваць у школьным лагеры. Тым больш, мясціны якія легендарныя — Гурзуф, Кактэбель, Адэса! Але, на жаль, важатых патрэбна няшмат. Усяго 35 чалавек. Зарабіць, зразумела, і марыць няварта. Але магчымасць добрага адпачынку даволі высокая. Яна будзе яшчэ вышэйшай, калі пра летні адпачынак памятаць увесь год.

Вольга УЛЕВІЧ.

САКРЭТ ФІРМЫ

РЭКТАРСКІ БУНТ

Пецярбургская штодзённая газета «Невское время» паведамляе: пачатак новага вучэбнага года ў ВНУ Расіі будзе адзначаны мітынгам пратэсту супраць разбурэння вышэйшай адукацыі.

На другую палову верасня наогул запланавана забастоўка. Ідэя гэтых акцый належыць Расійскаму Саюзу рэктараў. Вучоныя мужы проста вымушаны ісці на крайнія меры: урад не выконвае сваіх абяцанняў, парушаецца закон аб адукацыі, а прэзідэнцкія загады супярэчаць самі сабе.

У гэтым годзе бюджэтныя выдаткі на адукацыю і навуку паменшаны на 30 працэнтаў у параўнанні з мінулым.

ЭКАНАМІСТ, ЖУРНАЛІСТ І ІНШЫЯ

Вышэйшую кваліфікацыю эканаміста, журналіста і вучоную ступень бакалаўра можна атрымаць на эканоміка-філалагічным факультэце, які адкрыўся ў Беларускім камерцыйным універсітэце кіравання.

Тут арганізавана таксама і падрыхтоўка спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі для знешнеэканамічнай дзейнасці і кіравання прыродакарыстаннем са спецыялізацыямі: менеджэр-эколаг, рэферэнт-перакладчык, гід-перакладчык, перакладчык-справаводца, а таксама бухгалтарскі ўлік, аўдытарскае права.

ПА НАЗВЕ СУСТРАКАЮЦЬ

У нашага універсітэта паявіўся сабрат — Мінскі інстытут культуры пераўтвораны ў Нацыянальны універсітэт культуры.

Прадстаўнікі Вучонай Рады новай навучальнай установы мяркуюць, што змена шыльды добра паспрыяе якасці падрыхтоўкі спецыялістаў-знаўцаў традыцыйнай беларускай і сусветнай культуры, педагогаў і культурганізатараў высокага класа.

ІЛЬГОТЫ ТОЛЬКІ ДЛЯ СТУДЭНТАЎ

Аб гомельскіх студэнтах і навучэнцах, аказваецца, клапоцяцца не толькі ўрад і прадстаўнікі прафсаюзнага камітэта, але і супрацоўнікі мясцовага медвыцвярэзніка.

Калі пасля «адсідкі» у гэтай непрыемнай установе, яны па працягу шасці месяцаў будуць няздольныя выплаціць вызначаную суму за «сервіс», штрафы аўтаматычна анулююцца.

Затое, тым, хто не мае запаветнай кніжачкі, што сведчыць аб прыналежнасці ўладальніка да студэнцкага племені, давядзецца выкласці за «сеанс» суму, роўную мінімальнай заработнай плаце.

У КАЛЕДЖЫ ІМЯ САХАРАВА ВЫВУЧАЮЦЬ, НАТУРАЛЬНА, РАДЫЯЦЫЮ

Другі навучальны год у сваёй кароткай гісторыі пачаў Міжнародны вышэйшы Сахараўскі каледж па радыеэкалогіі, размешчаны ў Мінску.

Гэты каледж — сур'ёзны канкурэнт дзяржаўным навучальным установам. Мяркуйце самі: каледж добра аснашчаны камп'ютэрамі, лекцыі чытаюць замежныя вучоныя, якіх запрашае кіраўніцтва, паглыблена вывучаюцца дзве замежныя мовы — англійская і другая еўрапейская па выбару, усё навучанне вядзецца па вучэбных праграмах, створаных пры ўдзеле спецыялістаў замежных універсітэтаў.

Да таго ж, сёлета абітурыентамі каледжа былі тыя, хто скончыў два курсы ВНУ, і толькі зрэдку — медалісты сярэдняй школы.

У Хойніцкім раёне створана палявая база для практычных заняткаў, і лета групы студэнтаў правялі менавіта там. На мясцовасці, забруджанай радыенуклідамі, студэнты вучыліся весці замеры радыяцыйнага фону, праводзіць даследчыя работы, адбіраць пробы.

Дарэчы, менавіта там і былі зроблены гэтыя здымкі.

С. ВАСІЛЬЕЎ,
фота аўтара.

ВЫ ЧУЛІ?

ЁСЦЬ І ТАКАЯ СЛУЖБА

З 1991 года ў рэспубліцы існуе самастойная арганізацыя — Рэспубліканская служба занятасці моладзі, заснавальнікамі якой з'яўляюцца Саюз моладзі Беларусі, Міністэрства адукацыі і Дзяржкампраца.

Самая напружаная работа ў Рэспубліканскай службы занятасці моладзі, зразумела, летам. Падчас вучобы знайсці для студэнта працу больш складана, ды і не звяртаюцца студэнты за такой дапамогай. Але працуе служба не толькі са студэнтамі. 2.850 школьнікаў і навучэнцаў прафесіянальных вучылішчаў паехалі сёлета ад Рэспубліканскай службы ў складзе сельскагаспадарчых атрадаў у саўгасы Стаўрапольскага і Краснадарскага краёў. Студэнцкія атрады, агульнай колькасцю 2.200 чалавек, працавалі ў Малдове, Крыме і таксама Стаўрапалі. Зарабілі... У кожным месяцы па-рознаму: ад 50 да 150 тысяч.

У гэтым годзе Рэспубліканскай службай была прадастаўлена і работа для моладзі за мяжой: у Чэхіі і Польшчы. Працавалі толькі тыя, хто знаёмы з будаўнічымі спецыяльнасцямі. Але вялікіх грошай не атрымалі — 100, максімум 200 долараў. Нават тыя, хто працаваў у складзе будатрадаў у Карэліі і Цюмені, зарабілі болей — мінімум 200 тысяч расійскіх рублёў, што пры ўдалым абмене і складзе 200 долараў. Так што, недарэмна працавалі.

Вольга УЛЕВІЧ.

ЖАНОЧАЯ МАНАПОЛІЯ НА МУЖЧЫНСКУЮ СПРАВУ

На філасофска-эканамічным факультэце БДУ з гэтага года навучэнне студэнтаў будзе весціся па новай спецыяльнасці «псіхалогія». З гэтай нагоды прапануем вам інтэрв'ю з намеснікам дэкана Аляксандрам Міхайлавічам БАБРОМ.

— Аляксандр Міхайлавіч, чым абумоўлена адкрыццё спецыяльнасці «псіхалогія»?

— Падрыхтоўка спецыялістаў-псіхолагаў у былым Савецкім Саюзе вялася ў трох цэнтрах: у Маскве, Пецярбургу і Яраслаўлі. «Дзякуючы» сучасным працэсам, Беларусь выпала з існуючай сістэмы. І з гэтага году мы будзем рыхтаваць спецыялістаў-псіхолагаў уласнымі сіламі.

— Хто будзе выкладаць новыя спецыяльныя дысцыпліны?

— ФЭФ мае цесныя сувязі з многімі вядучымі псіхолагамі рэспублікі і ў Акадэміі навук, і ў Інстытуце павышэння кваліфікацыі. У нас ужо ёсць методыкі і вопыт выкладання, бо не адзін год факультэт практыкаваў спецыялізацыю студэнтаў — сацыёлагаў па гэтых дысцыплінах.

— Дзе змогуць працаваць выпускнікі новай спецыяльнасці?

— Мы не робім у дыпломе сваіх выпускнікоў строгага размежавання: педагагічная ці вытворчая спецыялізацыя. Таму працаваць яны змогуць і ў школах, і на прадпрыемствах, і ў дзяржаўных установах. Тым больш, што спецыяльнасць новая, неабходная і вельмі папулярная.

Так атрымалася, што моцная палова чалавецтва ў гэтым годзе не праявіла асаблівай цікаўнасці да новай спецыяльнасці — у ліку 15 студэнтаў-псіхолагаў толькі адзін хлопец, нягледзячы на тое, што асабіста намеснік дэкана лічыць псіхалогію мужчынскай справай.

Калі чорная кошка — на карысць

Выключна «Віскасам» харчуюцца кошкі Юрыя Куклачова — народнага артыста Расіі, уладальніка Сярэбранага Клоуна ў Монтэ-Карла, мастацкага кіраўніка Тэатра кошак. Некалькі дзён таму ў мінскім Доме афіцэраў адбылося сапраўднае свята для дзяцей — «Каціны вернісаж». Прапануем невялікую размову з самым вялікім паклоннікам кошак.

— Юрый, адбылося сапраўднае шоу...

— Я сто гадоў буду жыць, таму што мастацтва радаваць дзяцей — вечнае. Гэта рэдкі жанр. Я вельмі люблю Чарлі Чапліна, а дзіцячая мара зрабіцца клоунам здзейснілася. Усе людзі свету мяне разумеюць без слоў. Я шчаслівы чалавек...

— Юрый, а з кім Вам лягчэй знаходзіць паразуменне: з кошкамі ці з людзьмі?

— Канешне, з кошкамі. Самыя лепшыя сябры — гэта кошкі!

— Я ведаю, што ў Вашым тэатры ёсць і дзве сабакі — Паштэт і Кракадзіл... Як яны ўжываюцца з кошкамі?

— Вельмі цудоўна. У нашым тэатры пяцьдзесят кошак. І ўсе яны жывуць у Каціным доме — памяшканні прыкладна ў 100 кв. метраў. Сабакі іх нават ахоўваюць і хіба толькі могуць пазайздросціць таму, што кошкі ўжо даўно харчуюцца «Віскасам». Адной банкі хапае для кожнай з іх на два дні. Гэта вельмі зручна, калі ўлічыць, што за кілаграм мяса трэба аддаць 2 тысячы рублёў. А замежныя кансервы — вялікая колькасць вітамінаў: кошкі такія здаровыя вырастаюць і не хварэюць.

— А ці палявалі Вашы кошкі калі-небудзь у сваім жыцці на мышэй?

— Не. Ніколі. Яны іх нават баяцца. Ёсць у мяне кот Кузя, калі пабачыў мыш — спужаўся, а Васька пачаў з імі забаўляцца.

— Колькі гадоў самай старой кошцы ў Вашым тэатры?

— Стрэлцы? Ужо 18.

— Юрый, Вы выступаеце на сцэне разам з жонкай Аленай, а Вашы дзеці? Калі для дзяўчынкі бавіць час з кошкай — больш натуральна, то хлопцы, напэўна, не ў захапленні ад пастаяннага мяўкання?

— Што вы! У нас трое дзяцей: Валодзька, Каця і Дзіма. Дык старэйшы, Дзіма таксама клоун — працуе з кошкамі. Робіць ужо самастойныя крокі, кажуць, што нядблага атрымліваецца...

— Што можаце сказаць пра людзей, якія зусім не любяць кошак?

— Няшчасныя... Ёсць людзі, у якіх сапраўды алергія на кошак, а ўсе астатнія — проста злыя.

— Юрый, а Вы — забабонны чалавек? Чорная кошка перабегла дарогу...

— Гэта мне толькі на карысць!

Так што, шукайце тыя падваротні, дзе часцей бегаюць чорныя кошкі, і смела імкніцеся ім насустрач.

Гутарку вяла
Таццяна КАЗАК

САЛОДКАЕ ЖЫЦЦЁ

Яны маюць сваю адметнасць — салодкія, смачныя і жывуць вельмі мала. Торты і каля 50 відаў піражных. Дзе вы яшчэ такое пабачыце? Толькі на выставе рэспубліканскага конкурса «Кандытар-93», што ладзілася некалькі дзён таму ў Мінску ў рамках ярмаркі-салона «Бістро-93».

Ласункі ў выглядзе мордачкі кацяняці, прыгожыя кветкі і вожыкі, і нават Сафійскі сабор — народ быў у прыемнай разгубленасці і захапленні. Толькі адзін скептычны чалавек з пагонамі глытаў сліну і разважаў, што дазволена есці, а што нельга. А потым выказаў меркаванне: кветкі, лебедзі, кацяняты есці ўсё ж можна. Наконт вожыкаў трэба яшчэ падумаць. А ад Сафійскага сабора ён, безумоўна, катэгарычна адмовіўся.

Дарэчы, што да студэнтаў, то пытання такога б і не паўстала: ёсць, што есці — ужо добра. А калі гэта яшчэ і салодкая прыгажосць — сапраўднае свята. З пункту гледжання студэнта такіх ярмарак-салонаў, як «Бістро-93», павінна быць як мага больш. Бо, меркуйце самі, дзе за 100-рублёвую плату за ўваход можна пачаставацца фінскімі цыгарэтамі, яшчэ не вядомымі на беларускім рынку, гумкамі, рыжскім півам, прадукцыяй нашай айчыннай «Крыніцы» і ў залежнасці ад кемлівасці многім іншым...

І здаецца, было невераголна цяжка журы выбраць сярод 18 удзельнікаў з усіх рэгіёнаў Беларусі 6 лепшых кандытараў краіны.

Кажуць, што ласункі даспадобы толькі добразычлівым людзям. Здаецца, пасля такой выставы іх стала значна больш. А нам застаецца пажадаць добрым людзям салодкага жыцця.

Таццяна КАЗАК,
Вольга УЛЕВІЧ,
фота Сяргея ГРЫЦА.

ЗНОЎ ПАДПРЫГНЕ НАШ ГАЗМАНАЎ

Пасля працяглай хваробы Газманаў зноў прыгае на канцэртах.

На пытанне «фанаў»: «Што ж здарылася?» і «Чаму некаторы час, выходзячы на сцэну спявак нерухома заміраў ля мікрафона?» адказваем: справа ў дыску. Так, Алег пакутуе на прафесійную хваробу легкаатлетаў — змяшчэнне дыску пазваночніка, калі кожны рух аддаецца ў спіне страшэнным болем.

Але цяпер, здаецца, усё наладзілася. І чаго яшчэ чакаць ад таго Газманава невядома.

ГЭЙ, ЗАЙГРАЙ, ГАРМОНІК, ПОЛЬКУ!

Свята танца — першы фестываль беларускай полькі адбыўся ў Чачэрску.

У ім прынялі ўдзел самадзейныя і прафесійныя калектывы, а таксама асобныя выканаўцы гэтага любімага беларусамі танца. А выставы народнага адзення, вышыўкі і ткацтва паднялі жыхарам невялікага Чачэрска настрой.

САБАКАМ СЯБАР

Нават такой вядомай сярод «зорак» абаронцы жывёл, як Вольга Кармухіна, здараецца, даводзіцца ахвяраваць любоўю да «малодшых» братоў з-за эканамічных цяжкасцей.

Падабраную аднойчы дварнягу Машку ёй давялося перадаць на выхаванне аднаму старому. Але і цяпер яна не можа супакоіцца, наведвае чацвераногага сябра даволі часта.

БАГДАН ЦІТАМІР: «Я — рыба, а гэты знак дваісты»

На першы погляд ганарлівы і нават высакамерны пад час размовы, ён свабодна паводзіць сябе на сцэне. Аднак гэтая вольнасць ні ў якім разе не сінонім развязнасці ці распуснасці. У жыцці Багдан сарамлівы, інтэлігентны і зусім не схільны звяртаць на сябе асаблівую ўвагу.

Мы сустрэлі яго ў кампаніі элегантных, гладка паголеных мужчын у дыхтоўных касцюмах і пры гальштуках, сярод якіх Цітамір выглядаў інародным целам. Нават у раскошны рэстаран ён наведаўся ў звыклай спартыўнай экіпіроўцы бейсбольнага тыпу і летняй кепцы, якая напалову ўтойвала твар. Невялікае шчацінне надавала яму налёт безумоўнай мужнасці.

— Багдан, гэта вядома, што ты выступаеш за здаровы лад жыцця. Няўжо на самай справе не п'еш і не курыш? Гэта сапраўды тваё перакананні ці проста хочаш паказацца арыгінальным?

— Я сапраўды не п'ю і абсалютна не куру. Затое, колькі сябе помню, заўсёды займаўся спортам даволі інтэнсіўна: я кандыдат у майстры спорту па плаванню, першаразраднік па дзю-до. Так, для сябе, зараз займаюся кікбоксінгам. Прынцыпы здаровага ладу жыцця мне блізкія па духу, імкнуся прывіць іх свайму асяроддзю, тым, з кім супрацоўнічаю. Ну і цінэйджэраў нашых спрабую вучыць таму ж. Добра, што яны прыслухоўваюцца і імкнуцца пера-

мацць.

— Тых жа прынцыпаў прытрымліваецца і твая каманда?

— Што датычыць маёй каманды, то першы яе склад не змог вытрымаць зададзенага тэмпу, і мне давялося з хлопцамі развітацца. Не таму, што яны дрэнныя, а таму, што яны проста не прытрымліваліся законаў «Высокай энергіі» і, як гавораць у спорце, сышлі з дыстанцыі.

— Гэта так прынцыпова?

— Я лічу, так. Калі ты пастаянна знаходзішся на вачах у іншых і з цябе бяруць прыклад, ты павінен трымаць марку, і каманда, безумоўна, таксама. Бо цінэйджэраўская тусоўка назірае за нашай творчасцю, нашым рухам наперад.

— А як расшыфроўваецца «Высокая энергія»? Што за рух, у якім накірунку, адкуль наогул да нас прыйшоў?

«Высокая энергія» перш за ўсё, музычны напрамак, сцэнічны вобраз мой і маёй каманды. Але адначасова і стыль жыцця. Што ён сабой уяўляе? Гэта мода: модныя танцы, модная музыка, модныя прычоскі, сучасная манера зносін, манера паводзін, вызначаныя прынцыпы жыцця.

Гэты напрамак нарадзіўся ў нашай краіне і характэрны для нашай моладзі менавіта ў цяперашні час. Нічога падобнага на Захадзе няма. А чаму мы ўсё новае павінны пераймаць на Захадзе? Мне здаецца, што ў музычнай галіне мы ўжо можам канкурыраваць з заходнімі выканаўцамі. Зразумела, наша творчасць не адарваная: пастаянна вывучаецца кан'юнктура, модныя цячэнні, рухі, стылі, вылучаюцца асноўныя моманты. Усё гэта сінтэзіруецца праз сябе. Пэўна, гэта не сціпла, але стыль «Высокай энергіі» прыдумаў я сам і сам увёў яго ў жыццё.

— Як ты думаеш, чаму ваш рух атрымаў такі шырокі рэзананс?

— Таму што альтэрнатывы ў нашай краіне пакуль няма: маладзёжныя, дзіцячыя арганізацыі, якія да гэтуль існавалі, я маю на ўвазе камсамол і піянерскую арганізацыю, як гаворыцца, канулі ў Лету. Цінэйджэр паявіўся якраз у час. Ён запоўніў гэты вакуум. І таму, што ён аналітычны яшчэ не саспеў да таго, каб унікаць у палітыку — я прапаную займацца самавыхаваннем, самаадшукваннем. «Высокая энергія» дапамагае знайсці сябе ў жыцці. Энергія закладзена ў кожным чалавеку ад нараджэння. А якім чынам ён будзе яе выкарыстоўваць — у мірных мэтах ці як-небудзь іначай,— залежыць ад яго самога. Зразумела, лепш, калі гэта будзе стваральная энергія, якая садзейнічае станаўленню асобы. Важна, што маладзёжная тусоўка прадугледжвае некаторыя прынцыпы. Асноўныя з іх — здаровы лад жыцця плюс добразычлівыя адносіны да наваколля.

— У цябе ёсць захапленне, ці гэта толькі сцэна?

— Я вельмі люблю спорт, асабліва яхты, віндсерфінг, водныя лыжы. Спортам я займаўся і раней, цяпер, на жаль, няма такой магчымасці. Цяпер я прафесійна займаюся музыкай і танцамі — кожнадзённыя танцавальныя рэпетыцыі па некалькі гадзін. Плюс пастаянныя гастролі, канцэртныя выступленні.

— Таньчыш, сапраўды, класна! Хто ставіць вашы танцы?

— Харэографа ў нас няма, танцы ставяць самі хлопцы, пад маім кіраўніцтвам.

— І песні таксама пішаш сам?

— Музыку — так. І словы большасці песень таксама, але некаторыя даю для рэдагавання прафесіяналам. Цяпер у рабоце над новай кружэлкай мне дапамагае мой добры сябар, малады адэскі паэт Алег Тамашэўскі.

— Цябе амаль афіцыйна завуць сэкс-сімвалам СНД. Як ты да гэтага ставішся?

— А чаму гэта павінна быць крыўдным? Хутчэй наадварот — прэстыжна! І як я магу да гэтага ставіцца? Станоўча. Пэўна, чуткі ходзяць не без падстаў. Хаця мне цяжка меркаваць.

— Але ж ты даеш повад. Ва ўсялякім выпадку, сваімі песнямі...

— Песні — песнямі...

— Такім чынам, гуллівымі паводзінамі на сцэне?

— Што тут можна ўтойваць? Вельмі люблю жанчын. Але ж іх любяць усе!

— Любоў да жанчыны, ці здаровы сэкс — гэта таксама элемент здаровага ладу жыцця?

Гэта нармальна, натуральна. Дае станоўчы тонус для чалавека як для асобы.

— Мяркуючы па сказанаму, ты не жанаты?

— Не, ніколі не быў і пакуль не збіраюся, таму што сям'я павінна быць адзін раз і назаўсёды. Я люблю дзяцей, таму так сур'ёзна стаўлюся да шлюба. Лічу, што ён павінен быць шчаслівым, калі ён створаны па каханню, саспелы і забяспечаны матэрыяльна.

— А як ты ставішся да сваіх песень? Тваё выкананне — гэта толькі імідж ці сапраўдныя пачуцці?

— Па гараскопу я — Рыба. Гэта знак дваісты, рознапланавы, творчы і эмацыянальны. Але ж рыбы бываюць розныя. Так і ў мяне ўсе песні вельмі розныя па характару. Я ніколі не выгадваю, як лепей. Я проста імкнуся да самавыражэння. Я ніколі не супыняюся ў нейкіх вузкіх межах. Напэўна, публіка цэніць мяне менавіта таму, што я такі нестандартны.

**Уладзімір ПІСАРАЎ,
Інга УСЕНКА.**

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

220079, 1-ы Загарадны зав., 3.
Мінская паліграфічная ф-ка «Чырвоная зорка» Мінпа імя Я. Коласа.

2 верасня
Зак. 1706.
Т. 1000 экз.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБРУЙСКАЯ, 9, ПАВЕРХ 4, ПАКОІ 74-75. ТЭЛЕФОН 20-68-37.

Рэдактар
М. Г. ЗАГОРСКАЯ.